

Presentació

El *Diccionari d'immunologia* que ara teniu a les mans ha estat fruit d'un llarg procés de treball i de l'esforç individual i col·lectiu d'un ampli grup de persones. Aquesta eina terminològica era especialment necessària, i molt esperada, per diversos motius.

La immunologia és una ciència que ha assolit un gran nombre de fites durant el segle xx. I en aquest procés de descoberta científica i desenvolupament cognitiu, la generació de nou coneixement implica l'aparició de nous conceptes i exigeix la creació de nous termes per a designar-los. Aquests nous termes, aquests neologismes, s'han transmès majoritàriament en la llengua que predomina en la comunicació escrita del coneixement científic, és a dir, l'anglès, fins i tot independentment del país o la llengua en què s'han encunyat originàriament.

La necessitat que els experts en immunologia tenen de transmetre i utilitzar aquests conceptes en la seva pròpia llengua els ha obligat a fer traduccions, sovint sui generis, i, en molts casos, a optar per mantenir els termes en anglès, solució que si bé pot passar més desapercebuda en la comunicació oral més o menys informal, crea situacions incòmodes i incoherents en la comunicació escrita formal.

La immunologia, per altra banda, ha irradiat la seva terminologia cap a nombrosos camps de la medicina i la tecnologia, que s'han nodrit del món conceptual propi dels immunòlegs. És el cas de l'hematologia i l'oncologia, que s'han beneficiat de la precisió en els marcadors de membrana, a causa del coneixement i la delimitació dels anticossos monoclonals i els grups de diferenciació (CD). En l'àmbit de la medicina clínica i l'epidemiologia, les noves dades sobre la presentació antigènica i el sistema d'antígens HLA han contribuït a la millora del tractament de malalties infeccioses i al disseny de vacunes. Pel que fa a la nefrologia, la cardiologia i l'hepatologia, els conceptes relacionats amb la immunologia dels trasplantaments han permès el perfeccionament d'aquest tipus d'intervencions quirúrgiques. Fins i tot, en una síntesi de nocions de la immunologia, s'ha avançat molt en la comprensió i el tractament de les malalties autoimmunitàries. Per fer-nos una idea de la transversalitat del coneixement immunològic, i de com aquesta impressió està ben arrelada entre professionals i pacients, notem que moltes vegades, en detectar-se una patologia d'etiologia desconeguda, s'ha etiquetat com a «procés immunitari», tot esperant que la immunologia hi trobaria una resposta adequada.

Aquesta transferència conceptual, aquest flux d'intercanvi entre nombroses especialitats i la immunologia, ha fet encara més difícil la unificació del llenguatge d'aquesta disciplina, ja que han estat molts els especialistes

que en l'exercici del seu treball han tingut contacte amb nocions immunològiques, de manera que han proliferat les traduccions i les adaptacions més o menys lliures de la terminologia immunològica, freqüentment allunyades de les utilitzades per altres col·legues o de les implantades en altres especialitats. Aquesta dificultat es podia incrementar d'una forma inimaginable quan s'utilitzaven sigles, fins al punt que nombrosos professionals havíem optat per mantenir les sigles més conegudes en la seva versió anglesa, criteri d'ús pràctic que s'ha mantingut en aquest diccionari.

I és en aquest escenari que es va plantejar el projecte d'elaboració del *Diccionari d'immunologia*. Quan professionals de mons diversos s'ajunten per portar a terme un projecte sovint cal iniciar la col·laboració trencant barreres terminològiques i conceptuals. Aquest procés d'acostament de posicions té dos camins: un és la imposició d'un grup sobre els altres, la qual cosa porta sovint a un treball esbiaixat i miop; l'altre camí, més difícil però més fructífer, demana l'equilibri respectuós entre els coneixements de tots els professionals implicats en el projecte. I aquest segon camí és el que s'ha seguit per dur a terme aquest diccionari.

Per tot plegat, cal agrair la tasca del grup de persones que han fet possible l'obra. Tanmateix, expressar l'agraïment a un col·lectiu, i més si és tan nombrós com en aquest cas, sempre resulta difícil. Per una part, perquè es corre el risc de ser injust amb algú per omissions en la llista. Per una altra, perquè fer un agraïment genèric podria representar un greuge comparatiu per a la gent que hi ha dedicat més esforç, més hores, més entusiasme, a canvi de *robar* temps a altres tasques professionals conjunturalment més reconegudes. Per això no podem deixar d'esmentar l'esforç de la Dra. Odette Viñas i de la Dra. Mariona Mestre. La tasca que elles dues han fet, mobilitzant i motivant tot l'equip, difícilment es veurà reconeguda com el gran mèrit que és, a causa del sistema actual de valoració de currículums. Ara bé, nosaltres pensem que el *Diccionari d'immunologia* és una obra rellevant i que constituirà sens dubte una referència ineludible en el seu àmbit. Així doncs, els que creiem que els èxits col·lectius són tan o més importants que els individuals avui ens hem de felicitar per aquest resultat.

Jaume Martorell i Pons
President de la Societat Catalana d'Immunologia